

*Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
26-600 Radom ul. Limanowskiego 134*

*tel. 048-360-84-88 www.mops.radom.pl
e-mail: sekretariat@mops.radom.pl*

PROGRAM BUDOWANIA LOKALNEGO SYSTEMU OPIEKI NAD DZIECKIEM i RODZINĄ NA TERENIE MIASTA RADOMIA na LATA 2006 ÷ 2010

I. WSTĘP

Dzięki prowadzonej systematycznie od kilku lat reorganizacji systemu opieki na dzieckiem i rodziną możliwe było nie tylko spełnienie określonych przepisami standardów, ale przede wszystkim stworzenie bardziej przyjaznych dzieciom warunków poprzez odejście od opieki instytucjonalnej na rzecz stanu możliwie najbardziej zbliżonego do naturalnej opieki rodzicielskiej. Należy podkreślić, że na terenie Radomia wykorzystano alternatywę dla typowych „przechowalni” poprzez przeniesienie ciężaru opieki nad dziećmi, którym rodzice czasowo lub na stałe nie są w stanie jej zapewnić, do lokalnego systemu rodzinnej opieki zastępczej.

Dzięki systematycznie prowadzonym od 2002 roku działaniom udało się osiągnąć stan zgodny z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych. Było to możliwe m.in. dzięki połączeniu „Słonecznego Domu” (placówka socjalizacyjna) i „Pogotowia Opiekuńczego” (placówka interwencyjna) w jedną Placówkę Wielofunkcyjną w skład której wchodzi: Placówka Socjalizacyjna na 30 miejsc oraz Placówka Interwencyjna na 25 miejsc. Realizację tego zadania umożliwiło utworzenie w ciągu niespełna dwóch lat czterech placówek rodzinnych (w dniu 29 maja Rada Miejska w Radomiu przyjęła uchwałę w sprawie utworzenia z dniem 1 lipca br. Placówki Rodzinnej Nr 5 przy ul. Bakalarza 60), jak i rozwijanie systemu opieki zastępczej oraz innych rodzinnych form pomocy (np. pogotowia rodzinne).

Dla porównania należy wspomnieć, że pod koniec 2002 r. na terenie naszego miasta funkcjonowały następujące placówki opieki stacjonarnej prowadzone przez gminę: Dom Dziecka nr 2 (obecny „Słoneczny Dom) na 80 miejsc, „Pogotowie Opiekuńcze” na 15 miejsc, jeden Rodzinny Dom Dziecka, który w rok później zakończył działalność oraz liczący 27 miejsc Dom Dziecka prowadzony przez zgromadzenie zakonne, który nadal funkcjonuje.

Reorganizacja pozwoliła na osiągnięcie wymiernych oszczędności finansowych, przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego standardu opieki wychowankom.

Odnosząc się do reorientacji systemu opieki nad dzieckiem i rodziną należy podkreślić zaangażowanie gminy w budowanie i rozwijanie form rodzinnych. W przypadku tego rodzaju opieki można również mówić o jej systematycznym rozwoju. Od 2002 do 2005 roku odnotowano w tym zakresie wzrost liczby rodzin zastępczych z 226 do 239, przy równoczesnym wzroście liczby umieszczonych w nich dzieci z 311 do 387.

II. OPIEKA STACJONARNA

Aktualnie na terenie Radomia funkcjonują następujące placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniające opiekę całodobową:

Lp.	Nazwa placówki, data utworzenia	Adres	Liczba miejsc
1.	Placówka Wielofunkcyjna „Słoneczny Dom” /01.10.2005 r./	ul. Kolberga 19	Placówka Socjalizacyjna 30, Placówka Interwencyjna 25.
2.	Rodzinny Dom Dziecka nr 1, /01.12.03 r./	ul. Bacha 11	5
3.	Rodzinny Dom Dziecka nr 2, /01.12.04 r./	ul. Wośnicka 28a	8
4.	Rodzinny Dom Dziecka nr 3, /01.12.03 r./	ul. Ostrowiecka 7	8
5.	Placówka Rodzinna nr 4, /01.08.05 r./	ul. Rwańska 10	8
6.	Placówka Rodzinna nr 5, /uruchomienie od dnia 01.07.06 r./	ul. Bakalarza 60	5
7.	Dom Dziecka – placówka prowadzona przez Zgromadzenie Córek Maryi Niepokalanej w Nowym Mieście n/Pilicą	ul. Staromiejska 9	27 /chłopcy/

Tworzenie systemu placówek rodzinnych jest priorytetem gminy, co wyraźnie obrazuje powyższa tabela. Potwierdzeniem tego jest również podjęcie działań zmierzających do uruchomienia na koniec bieżącego roku kolejnej jednostki tego typu. Zakłada się systematyczną kontynuację programu w kolejnych latach, stosownie do lokalnych potrzeb oraz możliwości finansowych samorządu.

Problemem dotyczącym w/w. jednostek jest stan bazy lokalowej dużych placówek. Pomimo prowadzonych systematycznie od trzech lat remontów i prac adaptacyjnych w Placówce Wielofunkcyjnej „Słoneczny Dom” celowe jest dalsze zapewnianie warunków jak najbardziej zbliżonych do domowych poprzez tworzenie autonomicznych części (pokoje mieszkalne z dostępem do pomieszczeń do prania i suszenia oraz aneksów kuchennych) służących rozwijaniu samodzielności wychowanków. Wypada tu podkreślić, że „Słoneczny Dom” uczestnicząc w ostatnich latach w kolejnych edycjach

Programu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną systematycznie dostosowywał swoją infrastrukturę do wymogów wynikających z obowiązujących standardów.

Odnosząc się do prowadzonej przez placówkę działalności należy stwierdzić, że w najbliższych latach jako priorytetowe traktowane będą:

- zapewnienie optymalnych warunków pobytu w placówce – dostosowanie infrastruktury oraz sposobu sprawowania opieki nad dzieckiem do formy jak najbliższej opiece rodzinnej,
- podnoszenie bezpieczeństwa pobytu wychowanków w placówkach,
- działania zmierzające do umożliwienia podopiecznym powrotu do rodzin naturalnych,
- propagowanie form integracji podopiecznych ze środowiskiem,
- podejmowanie działań służących przygotowaniu do usamodzielnienia oraz usamodzielnianiu wychowanków.

III. WSPARCIE DZIENNE

Cennym uzupełnieniem dla działalności placówek stacjonarnych jest oferta pomocy świadczona przez placówki wsparcia dziennego, świetlice środowiskowe, Ośrodek Interwencji Kryzysowej (placówki te prowadzone są głównie przez podmioty o charakterze niepublicznym) czy też Ogródek Jordanowski.

Ponieważ umieszczenie dziecka poza rodziną naturalną rozumiane jest jako czynność ostateczna, radomski samorząd widzi potrzebę rozwijania działań służących wspieraniu dzieci i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych często niedostosowaniem społecznym. Wsparcie takie mogą zaoferować wymienione wyżej placówki. Pilną potrzebą jest zapewnienie tym jednostkom możliwości korzystania ze współpracy z wykwalifikowanymi specjalistami, którzy w oparciu o bazę placówek oraz posiadaną wiedzę i doświadczenie zapewnią dzieciom i rodzinom:

- wsparcie w rodzinie i środowisku, zanim nawarstwią się problemy,

- dostęp do specjalistycznych usług, poradnictwo,
- wsparcie w realizacji przez dzieci obowiązku szkolnego,
- organizację czasu wolnego przy zapewnieniu odpowiedniej opieki,

Powyższe działania traktowane są jako zapobiegające umieszczeniu dzieci poza rodziną naturalną.

IV. PROFILAKTYKA RODZINNA I OPIEKA NAD DZIECKIEM

Spośród istniejących na terenie Radomia form opieki nad dzieckiem i rodziną rodzicielstwo zastępcze obejmuje swoim oddziaływaniem najliczniejszą grupę dzieci. Aktualnie, tj. w połowie 2006 r. zindywidualizowana opieka nad dzieckiem i rodziną przedstawia się w następujący sposób:

1) Rodziny zastępcze:

Liczba rodzin	Liczba umieszczonych w nich dzieci
244	355

2) Rodziny zastępcze spokrewnione:

Liczba rodzin	Liczba umieszczonych w nich dzieci
201	271

3) Rodziny zastępcze niespokrewnione:

Liczba rodzin	Liczba umieszczonych w nich dzieci
33	46

4) Rodziny zastępcze zawodowe:

Liczba rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego	Liczba miejsc oraz liczba umieszczonych w nich dzieci
8	24 miejsca, 32 dzieci

5) Rodziny zastępcze specjalistyczne (dla dzieci chorych)

Liczba rodzin	Liczba umieszczonych w nich dzieci
2	6

Z dniem 15 stycznia 2006 r. utworzono jedną wielodzietną rodzinę zastępczą dla 3 dzieci.

Od dnia 1 lipca br. planowane jest powołanie 2 zawodowych rodzin zastępczych wielodzietnych dla 6 dzieci oraz pogotowia rodzinnego dla 3 dzieci.

6) Liczba usamodzielnionych wychowanków:

- z rodzin zastępczych 135 osób,
- z placówek opiekuńczo – wychowawczych 73 osoby.

7) Mieszkania chronione dla usamodzielnionych wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych: 2, liczba miejsc 6, aktualnie przebywa w nich 5 osób.

Prowadzone i planowane działania dotyczące profilaktyki rodzinnej i opieki nad dzieckiem:

- prowadzenie szkoleń dla rodzin zastępczych w oparciu o programy indywidualne,
- akcja promocyjna na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze (w okresie od 19 grudnia do 28 lutego 2006 r. prowadzona pod hasłem „Kto mnie pokocha”),
- promocja rodzicielstwa zastępczego w lokalnych mediach (Telewizja Vectra, Radio PLUS, Gazeta Wyborcza, Słowo Ludu, Echo Dnia, Życie Warszawy),
- cykliczne organizowanie w dniu 30 maja Dnia Rodzicielstwa Zastępczego – wyrażenie szacunku i uznania dla osób zaangażowanych w rodzinne formy opieki, propagowanie tego rodzaju działalności,
- utworzenie grup edukacyjnych dla rodziców biologicznych, których dzieci przebywają w rodzinach zastępczych (listopad 2006 r.),

- utworzenie grupy edukacyjnej dla usamodzielniających się wychowanków z rodzin zastępczych,
- utworzenie grupy edukacyjnej dla usamodzielniających się wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- prowadzenie lokalnych akcji promujących rodzicielstwo zastępcze:
 - organizacja corocznego festynu rodzinnego,
 - kampania „październik miesiącem rodzicielstwa zastępczego”,
 - organizowanie przy udziale lokalnych mediów i instytucji cyklicznych spotkań mających na celu pozyskiwanie kandydatów na zawodowe rodziny zastępcze,
 - organizowanie i prowadzenie szkoleń pracowników socjalnych z zakresu funkcjonowania rodzin zastępczych.

Rozwijanie różnych form opieki zastępczej traktowane jest priorytetowo jako zapobieganie kierowaniu dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej do placówek opiekuńczo – wychowawczych. Zakłada się systematyczną rozbudowę tego rodzaju opieki w najbliższych latach.

V. PODSUMOWANIE

Odnosząc się do planowanych kierunków rozwoju systemu opieki nad dzieckiem i rodziną na terenie Radomia w najbliższych latach należy wskazać następujące priorytety:

- dalszy rozwój rodzinnych form opieki zastępczej oraz tworzenie kolejnych placówek rodzinnych,
- podejmowanie szeroko rozumianych działań ukierunkowanych na wsparcie rodzin (zwłaszcza dotkniętych problemami związanymi z długotrwałym bezrobociem oraz niedostosowaniem społecznym) celem zapobiegania umieszczeniu pochodzących z nich dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- zapewnienie możliwie najlepszych warunków pobytu (odpowiedni standard opieki, wychowania i lokalu) podopiecznym placówek opiekuńczo-wychowawczych,

- wspieranie i umacnianie środowiskowych form pomocy dzieciom i rodzinie.

W kilka lat po wejściu w życie nowych przepisów dotyczących opieki nad dzieckiem i rodziną truizmem jest mówienie o wyższości form zindywidualizowanych nad instytucjonalną opieką stacjonarną. Oczywistym jest też, że działając w myśl zasady „lepiej zapobiegać niż leczyć” powinno się promować działania profilaktyczne – ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Jednak, aby podołać tak trudnemu wyzwaniu jakim jest opieka nad dzieckiem i rodziną zasadnym wydaje się utrzymywanie i rozwijanie wszelkich dostępnych form profilaktyki i opieki. Pragnąc wywiązać się w możliwie najlepszy sposób z nałożonych na samorzady zadań w tym zakresie nasza gmina rozwija zindywidualizowane formy opieki, nie mniejszą uwagę poświęcając wzmocnieniu zagrożonych rodzin oraz starając się zapewnić jak najlepsze warunki rozwoju dzieciom umieszczonym w placówkach opieki całodobowej. W naszym odczuciu zapewnia to stabilność całego systemu oraz daje możliwość szybkiego reagowania w sytuacji zagrożenia dziecka i rodziny. Jednocześnie należy podkreślić, że skuteczność i jakość realizacji powyższych zamierzeń zależy w znacznej mierze od warunków zewnętrznych, tj. stabilnych warunków prawnych i finansowych. Istotnym jest również nadanie działaniom możliwie jak najbardziej otwartego charakteru, co umożliwi wprowadzanie modyfikacji programu, stosownie do istniejących potrzeb oraz posiadanych możliwości.